

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

HÜKÜMET PROGRAMLARINDA KADIN SORUNUNA YAKLAŞIM

Dr. Şengül ALTAN ARSLAN[□]

Yüzyıllar boyu “ataerkil” aile yapısı içindeki rollerin devamını sağlamak üzere hazırlanan kadının yetiştirilmesindeki temel çıkış noktası; istihdamdan siyasete kadar çok geniş bir yelpazede kadının varlığını hissettirmesine gerek olmadığına dayanmaktadır. Kadınların temel göstergeler açısından dahi erkeklerin gerisine düşmesine neden olan bu yaklaşım, özellikle geride bıraktığımız yüzyılda dünya toplumlarının gündemine getirilmiş ve kadının insan hakları kavramı ekseninde ele alınmaya başlamıştır. Her ne kadar Türkiye, dünyadaki bu gelişmelerin dışında kalmamışsa da, Cumhuriyetin ilk yıllarında kadına verilen haklara rağmen kadın sorununun aldığı mesafenin kayda değer olduğunu söylemek zordur. Bunun nedenleri arasında kimi zaman Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik yapısı, tarihsel gelişimi sayılırken kimi zaman da kültürel yapısı sayılabilmektedir. Kültürel altyapıya yapılan vurgu kadın sorununa duyarlı baskın bir kültür oluşturulmadan kabul edilen yasalar ve yasalara rağmen statükocu yaklaşımı sürdürme ısrarının, sosyal yapının değiştirilmesi çabalarını sıklıkla sekteye uğratması açısından önemlidir. Nitekim kadın sorunlarını aşmak için yakın tarihte yapılan birçok yasal düzenlemenin ya sınırlı ya da hiç uygulanmaması da bu tespiti doğrular niteliktedir.

Kadın sorununa bakışın izleri sürülmek istendiğinde, Türk siyasi belgeleri arasında bakılacak belgelerden en önemlisi, kapsadığı dönemde toplumun büyük çoğunluğunun olaya bakış açısını yansıttığına ve kamu siyasalarına rehberlik ettiğine inanılan hükümet programlarıdır. Devletin görevlerini yerine getirmesini sağlayan yetkili organ olan hükümetin (yürütme organının) listesinin TBMM'ne sunulması ve yeni hükümetin programının TBMM'de okunarak güvenoyuna başvurulması ile başlayan süreçte söz konusu belge aynı zamanda hükümetin yol haritası olması nedeniyle de Türk siyasi hayatında önem arz etmektedir. Bu çerçevede, dönemin baskın ideolojilerinin kadın konusuna bakışı ve konuya ilişkin gelişimin izlerinin ortaya koymak üzere, çalışma kapsamında 1980 öncesi hükümet programları genel olarak değerlendirilecek, kadın sorununun ele alınması açısından kırılma noktası kabul edilen 1980 sonrası hükümet programları ayrıntıları ile ele alınacaktır. Bu hedef doğrultusunda kadın sorununa ilişkin politika ve kararların en üst düzeyde ne yönde belirlendiği de ifade edilecek ve tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Hükümet programları, kadın politikaları, kadın hareketi.

[□] Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (sengul.altanarslan@gmail.com)